

Nieuwsbrief NZG

5(3)

Nederlandse Zeevogelgroep
Dutch Seabird Group

ISSN: 1566-6778

Texel, oktober 2004

redactie Nieuwsbrief NZG: Mardik F. Leopold
p/a ALTERRA-Texel, Postbus 167, 1790 AD Den Burg, Texel
e-mail mardik.leopold@wur.nl

Guido O. Keijl, Brederodestraat 16A
1901 HW Bakkum, e-mail guido@hetnet.nl

secretariaat NZG: De Houtmanstraat 46
1792 BC Oudeschild, Texel, e-mail ned.zeevogelgroep@planet.nl

'Invasie' van kuifaalscholvers bij Neeltje Jans

Vorige winter zijn opvallende aantallen kuifaalscholvers opgedoken bij de kunstmatige rotskust van Neeltje Jans, in de Oosterscheldekering. Er zijn verschillende jonge (eerste-winter) vogels gezien. Twee hiervan waren gekleuringd en afkomstig van Isle of May, Firth of Forth, Schotland. Het eerste gekleuringde exemplaar werd op 16 maart 2004 gezien; het tweede op 29 maart. Beide vogels konden ook worden gefotografeerd (zie ook rubriek Geringde zeevogels). De twee geringde exemplaren waren nog in hun eerste winter en vallen daarmee binnen het bekende patroon. Geringde kuikens van Isle of May die van het Europese continent worden teruggemeld waren vrijwel allemaal nog in hun eerste winter (en zijn nadien geen van

Foto 1 (Pim Wolf). Eerste-winter kuifaalscholver met witte kleuring om linker tarsus (code wit-UCS), Neeltje Jans, 29 maart 2004. Deze vogel is op 11 juni 2003 als nestjong geringd op Isle of May door Mike Harris. Merk op dat de vogel 14 staartpennen heeft en niet 12 zoals de (gewone) aalscholver (Camphuysen 1998).

Nieuwsbrief NZG jaargang 5 nr. 3

alle ooit weergezien). Er was tot nu toe één uitzondering: vogel 'wit-DFP' werd als nestjong geringd in het broedseizoen van 2000 en pas in zijn tweede winter (29 januari 2002) levend gezien (en gefotografeerd) bij Oudeschild, Texel, door Eric Menkveld (zie Harris 2002 voor een overzicht van de eerdere gevallen). Neeltje Jans trok de afgelopen winter ook een aantal prachtig uitgekleurde adulte exemplaren. Zo kon op 1 maart 2003 bijgaande foto van twee exemplaren samen bij het voormalige werkeiland gemaakt worden. Gewone aalscholvers broeden al sinds 1999 met 1-2 paar op de stortstenen oeververdediging aan de binnenzijde van de Ooster scheldekering. De buitenkant is nog vrij...

Foto 2 (Pim Wolf). Twee adulte kuifaalscholvers, Neeltje Jans, 1 maart 2004.

Referenties

Camphuysen C.J. 1998. De herkenning van aalscholver *Phalacrocorax carbo* en kuifaalscholver *Stictocorax aristotelis* in de hand. Sula 12: 73-80.
Harris M. 2002. Gekleurde kuifaalscholvers in Nederland en omstreken. Nieuwsbrief NZG 4(1): 1-3.

Noot van de redactie: let (nog beter) op gekleurde kuifaalscholvers: nu mét positieloggers

Op Isle of May zitten ze niet stil. De onderzoekers daar hebben nu ook enkele tientallen kuifaalscholvers uitgerust met positieloggers, die als een 'knobbeltje' zijn vastgemaakt aan de buitenkant van de in Nederland inmiddels bekende kleurringen. De loggers meten twee zaken: de hoeveelheid licht en of de logger zich in zout water bevindt (of de vogel dus zwemt of zich aan land bevindt). Het tijdstip van de hoogste lichtintensiteit op de dag vertelt de onderzoekers hoe laat de zon zijn hoogste punt bereikte en dus wat de ooster- (of wester-) lengte van de positie op dat moment was. De bijbehorende noorderbreedte kan worden berekend uit de geregistreerde daglengte. De eerste gegevens hebben al laten zien dat volwassen vogels zich in de winter langs de hele Schotse oostkust verspreiden (conform de reeds langer bekende gewone ringgegevens). Jonge vogels verspreiden zich ruimer, zeker tot in Nederland, en juist van deze groep zijn er nu enkele tientallen uitgerust met een 'positiering'. Als je er een vindt (dood of levend!), neem dan contact op met de NZG en met de onderzoeker op Isle of May: Francis Daunt, CEH Banchory, Hill of Brathens, Banchory. AB31 4BW, Schotland. E-mail: frada@ceh.ac.uk.

Twee vondsten van grote aalscholver *Phalacrocorax (carbo) carbo*

Op 31 oktober 2003 vond ik in de haven van Oudeschild, Texel, een klaarblijkelijk verdrinken aalscholver (netschade aan snavel). Ik heb de vogel meegenomen om te skeletteren (zie: <http://www.seabirds-skull-gallery.info/>). De vogel, een onvolwassen mannetje, bleek uitzonderlijk groot met een vleugel van 362 mm, een tarsus van 75,3 (L) en 75,6 (R), een tarsus+teen van 94, een snavel (culmen) van 77,3 met een gonys van 16,0 en een staart van 169 mm lang. Met name de snavel was bijzonder groot, volgens de handboeken ruim te groot voor *sinensis*. Het zou dus om een *carbo* moeten gaan. Ter vergelijking

heb ik de schedel op de foto gezet, samen met een echte *sinensis*-schedel uit mijn collectie. Op zoek naar een duidelijke *sinensis* vond ik nog een tweede uitzonderlijk grote aalscholverschedel in mijn verzameling. Deze heeft een culmen van 77,3 mm, exact even groot als die van de Oudeschildvogel, terwijl de snavel zelfs nog wat zwaarder (hoger) was (zie foto). Deze tweede mogelijke *carbo* is gevonden bij Kornwerderzand, langs het IJsselmeer, als eerstejaars man. Mogelijk zijn *carbo*'s algemener dan we denken, zelfs op het IJsselmeer, toch een typische *sinensis*-locatie! Beide vondsten zijn gemeld aan het CDNA. De 'reus van Oudeschild' had overigens opvallend kleine visjes gegeten: in de maag werden resten aangetroffen van twee driedoornige stekelbaarsjes (M. Leopold).

Foto Schedels van een 'echte' *sinensis*-aalscholver (boven) en van de mogelijke *carbo*'s van Oudeschild (midden) en Kornwerderzand (onder). Foto's van de auteur.

Edward Soldaat, Margrietstraat 5, 9491 BE Zeijen
E-mail: edward@soldaat.com